



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ
ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΧΡΕΟΥΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΧΡΕΟΥΣ

Ταχ. Δ/ση	: Λ. Θηβών 196-198	ΠΡΟΣ : Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και
Ταχ. Κώδικας	: 18233, Αγ. Ι. Ρέντης	Οικονομικών
Πληροφορίες	: Ν. Βάρδας	Υπηρεσία Συντονισμού
Τηλέφωνο	: 213-2125721	Γραφείο Νομικών και Κοινοβουλευτικών
Email	: n.vardas@keyd.gov.gr	Θεμάτων
		Χαρ. Τρικούπη 6-10 – 10679 Αθήνα
		Υπ' όψιν κας Μ. Λιακοπούλου

ΘΕΜΑ: «Απάντηση στην υπ' αριθμ. πρωτ.2755/22.01.2024 Ερώτηση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου».

ΣΧΕΤΙΚΑ: Το υπ' αρ. 11745ΕΞ2024 /24.01.2024 έγγραφό σας.

Σε απάντηση της εν θέματι Ερώτησης του Βουλευτή και Κοινοβουλευτικού Εκπροσώπου του «ΠΑ.ΣΟ.Κ- Κινήματος Αλλαγής» κ. Μιχαήλ Κατρίνη με θέμα: **«Προστασία της κύριας κατοικίας των οφειλετών που έχουν ενταχθεί στο Ν. 3869/2010 από τις αυξήσεις των επιτοκίων»**, σε σχέση με τα ζητήματα που τίθενται σε αυτήν και στο μέτρο που αυτά εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Γενικής Γραμματείας Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, σας γνωρίζουμε τα κάτωθι:

1). Το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών λαμβάνει υπόψη του ότι οι οικονομικές δυνατότητες των πολιτών και των επιχειρήσεων, που δραστηριοποιούνται σε όλο το εύρος της οικονομίας, δεν είναι οι ίδιες και ότι η λήψη μέτρων οικονομικής ενίσχυσης και η παροχή οικονομικών διευκολύνσεων για την περαιτέρω στήριξή τους είναι καταλυτικής σημασίας για τη κοινωνική συνοχή και την

αντιμετώπιση των απρόσμενων εξελίξεων των τελευταίων ετών, ενώ αναδεικνύει την κρατική ευθύνη.

Το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, έχει ήδη προβεί σε στοχευμένες ενέργειες και πλήθος μέτρων ανακούφισης και διευκόλυνσης όλων των οφειλετών, με σκοπό την αντιμετώπιση του προβλήματος του ιδιωτικού χρέους. Το πρόβλημα της υπερχρέωσης καλούνται να αντιμετωπίσουν νοικοκυριά και επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως της ιδιότητας αυτών ως πρωτοφειλετών, συνοφειλετών ή εγγυητών, τόσο εξαιτίας της πολυετούς οικονομικής κρίσης, όσο και στο πλαίσιο έκτακτων προβλημάτων που ανέκυψαν τα τελευταία χρόνια, όπως αυτό της πανδημίας του κορωνοϊού ή άλλων έκτακτων φυσικών καταστροφών.

2). Ειδικότερα επί του μοναδικού Ερωτήματος της εν θέματι Ερώτησης, με το οποίο ερωτάται εάν προτίθεται η κυβέρνηση να εισαγάγει νομοθετική ρύθμιση με την οποία θα προστατεύεται η κύρια κατοικία των οφειλετών που έχουν ενταχθεί στο Ν. 3869/2010 από τις αυξήσεις των επιτοκίων, επισημαίνονται τα ακόλουθα:

Α). Όπως γνωρίζετε, από 1/6/2021 σύμφωνα με τα άρθρα 265 παρ.1 β' και 308 του Ν.4738/2020,ΦΕΚ Α 207, όπως αυτά τροποποιήθηκαν με το άρθρο 83 Ν.4764/2020 (ΦΕΚ Α' 256), προβλέφθηκε ότι έπαυσε η δυνατότητα υποβολής νέων αιτήσεων δυνάμει του ν. 3869/2010 (Α'130), ενώ οι τυχόν εκκρεμείς διαδικασίες εξελίσσονται σύμφωνα με αυτόν.

Περαιτέρω, στη διάταξη του άρθρου 9 παρ.2 ν.3869/2010, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα, ορίζεται ότι η εξυπηρέτηση της δανειακής οφειλής, που υπήχθη στη δικαστική ρύθμιση του ν.3869/2010, γίνεται από τον οφειλέτη με επιτόκιο που δεν υπερβαίνει αυτό της ενήμερης οφειλής ή το μέσο επιτόκιο στεγαστικού δανείου με κυμαινόμενο επιτόκιο που ισχύει, σύμφωνα με το στατιστικό δελτίο της Τράπεζας της Ελλάδος κατά τον τελευταίο μήνα για τον οποίο υφίσταται μέτρηση, αναπροσαρμοζόμενο με επιτόκιο αναφοράς αυτό των Πράξεων Κύριας Αναχρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ή, σε περίπτωση καθορισμού σταθερού επιτοκίου, το μέσο επιτόκιο στεγαστικού δανείου

για ανάλογη της ρύθμισης περίοδο, όπως ομοίως προκύπτει από το στατιστικό δελτίο της Τράπεζας της Ελλάδος, και χωρίς ανατοκισμό.

Σύμφωνα μάλιστα με την πρόσφατη νομολογία επί της ερμηνείας της ως άνω διάταξης της παρ.2 του άρθρου ν.3869/2010, η οποία τείνει και να παγιωθεί (βλ. ενδεικτικά Ειρ. .Αλεξανδρούπολης 105/2023, Ειρ. Χαλανδρίου 566/2023,), βασικός στόχος του Ν. 3869/2010 ήταν η διάσωση της κύριας κατοικίας του υπερχρεωμένου δανειολήπτη, όπου αυτή υφίσταται. Προς την κατεύθυνση αυτή πρέπει, επομένως, να γίνει δεκτό ότι ο Νομοθέτης, ορίζοντας το ανωτέρω αναφερόμενο επιτόκιο ουσιαστικά είχε υπόψη του την μεταβαλλόμενη σε βάθος χρόνου αξία του χρήματος, δηλαδή την αξία που θα είχε η ορισθείσα μηνιαία δόση στο πέρασμα των ετών, κατά τα οποία διαρκεί η υποχρέωση καταβολής του άρθρου 9 παρ. 2 του Ν. 3869/2010, ήτοι μετά από 20 έως 35 χρόνια, ανάλογα με την περίπτωση κάθε οφειλέτη ξεχωριστά.

Εξάλλου, καθώς ο Νομοθέτης ρητώς πλέον ορίζει ότι ο οφειλέτης υποχρεούται να καταβάλει το μέγιστο της δυνατότητας αποπληρωμής του, η οριζόμενη διάταξη του άρθρου 9 παρ. 2 του Ν. 3869/2010 αποτελεί την οροφή και όχι τη βάση υπολογισμού. Αντίθετη ερμηνεία θα είχε ως αποτέλεσμα τον εκ νέου εγκλωβισμό του υπερχρεωμένου δανειολήπτη σε μία κατάσταση από όπου δεν θα μπορούσε να απεγκλωβιστεί, με την καταβολή υπέρμετρων δόσεων πέραν των οικονομικών του δυνατοτήτων και καταστρατηγώντας το σκοπό και το πνεύμα του Νόμου.

Συνεπώς, σαφώς συνάγεται τόσο από τη διατύπωση του ίδιου του νόμου, όσο και από την ως άνω νομολογία επί του θέματος, ότι το αναφερόμενο στην επίμαχη διάταξη του άρθρου 9 παρ.2 ν.3869/2010 επιτόκιο ουσιαστικά είχε υπόψη του την μεταβαλλόμενη σε βάθος χρόνου αξία του χρήματος, δηλαδή την αξία που θα είχε η ορισθείσα μηνιαία δόση στο πέρασμα των ετών, κατά τα οποία διαρκεί η υποχρέωση καταβολής δόσεων του άρθρου 9 παρ. 2 του Ν. 3869/2010.

Β). Εξάλλου, προκειμένου να αντιμετωπισθεί το μείζονος σημασίας ζήτημα της ραγδαίας αύξησης των τραπεζικών επιτοκίων χορηγήσεων σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, η Κυβέρνηση ανέλαβε και συνεχίζει να αναλαμβάνει σημαντικές

πρωτοβουλίες, θεσπίζοντας Προγράμματα ενίσχυσης και υποστήριξης πληττόμενων δανειοληπτών οι οποίοι έχουν περιέλθει σε συνθήκες ευαλωτότητας).

Προς την κατεύθυνση αυτή τέθηκαν σε εφαρμογή διάφορα προγράμματα στήριξης των δανειοληπτών λόγω της αύξησης των επιτοκίων, τα οποία αφορούν και οφειλέτες που έχουν υπαχθεί στο ν.3869/2010, με συγκεκριμένα όμως χρονοδιαγράμματα ως προς την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της αίτησης, με αποτέλεσμα κάποια από αυτά να έχουν ήδη κλείσει (βλ. κατωτέρω υπό Α.), ενώ άλλα βρίσκονται ακόμη σε εξέλιξη.(βλ. κατωτέρω υπό Β.).

Ειδικότερα:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΔΑΝΕΙΟΛΗΠΤΩΝ ΛΟΓΩ ΑΥΞΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΤΟΚΙΩΝ.

Όπως είναι γνωστό, τα τραπεζικά επιτόκια διαμορφώνονται ελεύθερα, σύμφωνα με τις αρχές που διέπουν τη νομισματική πολιτική του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών, όπως αυτή έχει διαμορφωθεί εντός του πλαισίου της οικονομίας της ανοικτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό, βάσει των άρθρων 2, 4 και 105.1 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και του Καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Α) ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ ΔΟΣΕΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΔΑΝΕΙΟΛΗΠΤΩΝ (ΓΕΦΥΡΑ ΙΙΙ).

Προς αντιμετώπιση του σημαντικού ζητήματος της αύξησης των επιτοκίων δανεισμού, τέθηκε σε εφαρμογή το πρόγραμμα επιδότησης του επιτοκίου της δόσης στεγαστικών δανείων ή και δανείων μικρών επιχειρήσεων ενήμερων ευάλωτων δανειοληπτών, με εμπράγματη ασφάλεια στην πρώτη κατοικία, το οποίο εκκίνησε την 1/2/2023 και η υποβολή των σχετικών αιτήσεων ολοκληρώθηκε στις 31/7/2023. Το πρόγραμμα αυτό υλοποιήθηκε αποκλειστικά από τις Τράπεζες, οι οποίες και το διαχειρίστηκαν. Σημειώνεται ότι το σύνολο της δαπάνης για την υποστήριξη των ευάλωτων δανειοληπτών στο πλαίσιο αυτού του προγράμματος καλύφθηκε, στο πλαίσιο των διακριτών δράσεων εταιρικής κοινωνικής

υπευθυνότητας των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, με ισόποσες εισφορές των τεσσάρων (4) συστημικών τραπεζών.

Το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών συνέβαλλε ενεργά στην υλοποίηση του σχεδίου στήριξης από το χρηματοπιστωτικό σύστημα ενήμερων ευάλωτων δανειοληπτών για την επιδότηση της δόσης στεγαστικών δανείων ή/και δανείων μικρών επιχειρήσεων. Η Γενική Γραμματεία Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (τ. ΕΓΔΙΧ) συνέδραμε στην υλοποίηση του προγράμματος μόνο ως προς το πρώτο βήμα αυτού, που είναι η έκδοση της σχετικής βεβαίωσης ευάλωτου δανειολήπτη.

Ειδικότερα, για το χρονικό διάστημα από την 23/01/23, οπότε οι ελληνικές τράπεζες ανακοίνωσαν το σχέδιο στήριξης για την επιδότηση επιτοκίου για τους ευάλωτους οφειλέτες, παρατηρήθηκε αρχικώς μεγάλη αύξηση στον αριθμό των αιτήσεων της πλατφόρμας των ευάλωτων οφειλετών. Έως 31 Αυγούστου κατεγράφησαν 76.000 περισσότερες αιτήσεις σε σύγκριση με την περίοδο πριν από την εισαγωγή του συστήματος (τέλη-Ιαν. 2023). Υπογραμμίζεται δε, ότι στις 21/04/2023 τα κριτήρια επιλεξιμότητας για εισόδημα και περιουσία παρατάθηκαν κατά 30%, με σκοπό να ωφεληθεί ακόμα μεγαλύτερος αριθμός δανειοληπτών. Ωστόσο αναλύοντας περαιτέρω τα στοιχεία στην πλατφόρμα του ευάλωτου οφειλέτη καταγράφονται έως 31 Δεκεμβρίου 2023 τα εξής:

91461 αιτήσεις έχουν δημιουργηθεί εκ των οποίων:

- 38.568 είναι ολοκληρωμένες αιτήσεις εκ των οποίων:
 - 26.700 είναι ακυρωμένες
 - 8.116 είναι επιλέξιμες (5.151 αιτήσεις αφορούν το Πρόγραμμα Επιδότησης Δόσης)
 - 3.752 είναι μη επιλέξιμες
- 52.893 μη-ολοκληρωμένες όπου απαιτούνται ενέργειες από πλευράς αιτούντος, οι οποίες και δεν πραγματοποιήθηκαν ποτέ, δηλ. η αίτηση δεν προχώρησε σε επόμενο στάδιο ώστε να διαπιστωθεί η πλήρωση των κριτηρίων.

Συμπερασματικά, το 70% των ολοκληρωμένων αιτήσεων έχει ακυρωθεί από τους ίδιους τους αιτούντες, δηλ. οι ίδιοι δήλωσαν την επιθυμία τους να μην προχωρήσουν με τη διαδικασία. Βασικό βήμα της διαδικασίας έκδοσης πιστοποιητικού, όπως και σε κάθε εργαλείο - πλατφόρμα του Ν.4738/2020, είναι η

άρση τραπεζικού και φορολογικού απορρήτου, στην οποία πρέπει να προβεί ο πολίτης για να μπορέσει να οριστικοποιήσει την αίτησή του.

Με βάση τις εκτιμήσεις των χρηματοδοτικών φορέων, η αναμενόμενη συμμετοχή στο πρόγραμμα επιδότησης δόσης δανείου ήταν 40.000 δανειολήπτες. Ωστόσο, η συμμετοχή κυμάνθηκε σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα, παρά τη διεύρυνση των κριτηρίων πέρα από τα όρια του ευάλωτου, και έως τέλος Δεκεμβρίου έχουν ενταχθεί 3.049 δάνεια αξίας 138,13 εκ. ευρώ. Σημειωτέον ότι επρόκειτο καθαρά για ένα πρόγραμμα επιδότησης, στο οποίο θα ωφελούνταν οι δανειολήπτες και μπορούσε να συνδυαστεί και με το πρόγραμμα παγώματος επιτοκίου, και εντούτοις οι ίδιοι οι δανειολήπτες επέλεξαν την μη ένταξή τους σε αυτό.

Επίσης θα πρέπει να αναφερθεί ότι και η διαδικασία έκδοσης της βεβαίωσης τυγχάνει τεχνικής υποστήριξης καθότι υφίσταται υπηρεσία «MyEGDIXlive» από την ΓΓ Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (τ. ΕΓΔΙΧ) όπου οι πολίτες μπορούσαν να καθοδηγηθούν βήμα-βήμα στην ολοκλήρωση της αίτησης.

Β). ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΠΡΟΣ ΕΝΗΜΕΡΟΥΣ ΔΑΝΕΙΟΛΗΠΤΕΣ ΜΕ «ΠΑΓΩΜΑ» ΕΠΙΤΟΚΙΩΝ.

Η σημαντική αύξηση των επιτοκίων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας έχει επιβαρύνει το κόστος του δανεισμού και επηρέασε, μεταξύ άλλων, την εύρυθμη εξυπηρέτηση από τους δανειολήπτες των δανείων τους που συνδέονται με τα βασικά επιτόκια του ευρώ. Στο πλαίσιο αυτό, οι τράπεζες και οι Εταιρείες Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις προέβησαν στην υλοποίηση του προγράμματος «παγώματος» επιτοκίων σε ενήμερα στεγαστικά δάνεια με κυμαινόμενο επιτόκιο, θωρακίζοντας έτσι τους δανειολήπτες που ενδεχομένως αντιμετωπίζουν δυσκολίες αποπληρωμής των οφειλών τους. Κάθε δανειολήπτης δύναται να απευθύνεται στο συνεργαζόμενο μ' αυτόν φορέα προκειμένου να λάβει στοιχεία και πληροφορίες για τη λειτουργία του προγράμματος.

Η Γενική Γραμματεία Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (τ. ΕΓΔΙΧ) παρακολουθεί με συνέπεια την υλοποίηση του προγράμματος ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΠΡΟΣ ΕΝΗΜΕΡΟΥΣ ΔΑΝΕΙΟΛΗΠΤΕΣ ΜΕ «ΠΑΓΩΜΑ» ΕΠΙΤΟΚΙΩΝ και συλλέγει στατιστικά στοιχεία από τα πιστωτικά ιδρύματα και τις Εταιρείες Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις ως προς την

εφαρμογή και εξέλιξη του. Με βάση τα ανωτέρω στοιχεία, στο πρόγραμμα για το «πάγωμα» των επιτοκίων έχουν ενταχθεί και επωφεληθεί περίπου 500.000 δάνεια συνολικής αξίας άνω των 20,5 δις ευρώ. Το μέτρο τέθηκε σε ισχύ τον Μάιο 2023 και θα έχει διάρκεια 12 μηνών.

Συνεπώς, όπως με ασφάλεια συμπεραίνεται από τα εκτιθέμενα παραπάνω, η Πολιτεία έχει συνδράμει καίρια όλους τους ευάλωτους οφειλότες, προκειμένου να ελαφρυνθούν από τις δυσμενείς επιπτώσεις της ανόδου των τραπεζικών επιτοκίων σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, στο πλαίσιο πάντα της νομιμότητας, σεβόμενη δηλαδή το υφιστάμενο εθνικό και ενωσιακό νομικό πλαίσιο.

Εν κατακλείδι, θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η Γενική Γραμματεία Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους με αίσθημα ευθύνης, ορθολογισμού και αλληλεγγύης μετέχει των κρίσιμων εξελίξεων και συμβάλλει με συνέπεια στο έργο του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, αξιοποιώντας ιδίως την εμπειρία της στη λειτουργία των νομοθετικών εργαλείων ρύθμισης οφειλών, καταθέτοντας τη γνώση της για θεσμική ευελιξία και αντικειμενική αναγνώριση της οικονομικής αδυναμίας των πολιτών στο πλαίσιο των ρυθμίσεων οφειλών, λαμβάνοντας υπόψη τις διεθνείς δεσμεύσεις της χώρας και τους περιορισμούς των οδηγιών και κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Η Γενική Γραμματέας

Θεώνη Αλαμπάση